

**PRIEŠGAISRINĖS APSAUGOS IR GELBĖJIMO DEPARTAMENTO PRIE VIDAUS
REIKALŲ MINISTERIJOS DIREKTORIAUS**

Į S A K Y M A S
DĖL PERSPĖJIMO SISTEMAI KELIAMŲ REIKALAVIMŲ, CIVILINĖS SAUGOS
SIGNALŲ IR JŲ PANAUDOJIMO TVARKOS APRAŠŲ PATVIRTINIMO

2010 m. birželio 28 d. Nr. 1-191
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo (Žin., 1998, Nr. [115-3230](#); 2009, Nr. [159-7207](#)) 12 straipsnio 5 dalies 6 punktu:

1. T v i r t i n u pridedamus:

1.1. Perspėjimo sistemai keliamų reikalavimų aprašą;

1.2. Civilinės saugos signalus ir jų panaudojimo tvarkos aprašą.

2. P a v e d u Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus pavaduotojui vidaus tarnybos pulkininkui Artūrai Račkauskui kontroliuoti šio įsakymo vykdymą.

DIREKTORIUS
VIDAUS TARNYBOS GENEROLAS

REMIGIJUS BANIULIS

PATVIRTINTA
Priešgaisrinės apsaugos ir
gelbėjimo departamento prie
Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus
2010 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. 1-191

PERSPĖJIMO SISTEMAI KELIAMŲ REIKALAVIMŲ APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Perspėjimo sistemai keliamų reikalavimų aprašas (toliau – Reikalavimai) nustato organizacinius ir techninius reikalavimus perspėjimo sistemai, kurie yra privalomi:

1.1. valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų vadovams;

1.2. visiems juridiniams ir fiziniams asmenims, kurie turi teisę:

1.2.1. rengti, derinti, tvirtinti teritorijų planavimo detaliuosius planus;

1.2.2. rengti, derinti, tvirtinti statinių, pastatų, inžinerinių tinklų, susisiekimo komunikacijų projektus.

2. Perspėjimo sistemos įrenginių projektavimas ir įrengimas vykdomi vadovaujantis šių įrenginių techninės dokumentacijos reikalavimais ir šiais Reikalavimais.

3. Reikalavimai parengti vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymu (Žin., 1998, Nr. [115-3230](#); 2009, Nr. [159-7207](#)), Gyventojų informavimo pramoninių avarijų atvejais tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 22 d. nutarimu Nr. 560 (Žin., 2002, Nr. [43-1626](#)), Pramoninių avarijų prevencijos, likvidavimo ir tyrimo nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 17 d. nutarimu Nr. 966 (Žin., 2004, Nr. [130-4649](#); 2008, Nr. [109-4159](#)).

4. Reikalavimuose vartojamos sąvokos atitinka Civilinės saugos įstatyme ir kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

II. ORGANIZACINIAI REIKALAVIMAI

5. Gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms, ūkio subjektams perspėti naudojamos nuotolinio centralizuoto ir vietinio valdymo sirenos, kurios įrengiamos ant valstybinių įstaigų, ūkio subjektų, visuomeninės paskirties pastatų, gyvenamųjų namų arba bokštų (stulpų).

6. Perspėjimo sistemas ar atskirus jos įrenginius privaloma įrengti:

6.1. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas) direktoriaus nustatytuose ūkio subjektuose, įregistruotuose Valstybinės reikšmės ir pavojingų objektų registre (toliau – Sąrašo subjektai), kurių galimos taršos ar pavojaus zonoje, esančioje aplink Sąrašo subjektą, nustatytoje atlikus avarijų pavojaus identifikavimo ir jų rizikos vertinimo analizę pagal Pramoninių avarijų prevencijos, likvidavimo ir tyrimo nuostatų reikalavimus, kurioje gyvena 100 ir daugiau gyventojų. Atsakingi Sąrašo subjektų vadovai;

6.2. gyvenamosiose vietovėse, jeigu jos patenka į Sąrašo subjektų galimos taršos ar pavojaus zoną, ir jose gyvena 100 ir daugiau gyventojų. Atsakingi Sąrašo subjektų vadovai kartu su savivaldybių administracijų direktoriais;

6.3. gyvenamosiose vietovėse, kuriose gyvena 2000 ir daugiau gyventojų. Atsakingi savivaldybių administracijų direktoriai;

6.4. savivaldybių centruose. Atsakingi savivaldybių administracijų direktoriai.

7. Valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose, kitose įstaigose, ūkio subjektuose ir jiems priklausančiuose objektuose, išskyrus Sąrašo subjektus, kur dirba ar vienu metu gali būti daugiau kaip 200 žmonių, projektuojamos ir įrengiamos garsinės avarinio signalizavimo sistemos, kurios užtikrina dėmesį atkreipiančio toninio signalo ir balsu skelbiamo pranešimo

perdavimą pirmiau minėtų institucijų, įstaigų, ūkio subjektų viduje ir jų teritorijoje. Atsakingi šių institucijų, įstaigų, ūkio subjektų vadovai.

8. Gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas, ūkio subjektus perspėja:

8.1. valstybės lygiu – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas;

8.2. savivaldybės lygiu – savivaldybės administracijos direktorius ar jo įgaliotas asmuo.

9. Sąrašo subjekto darbuotojus bei gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas, ūkio subjektus, patenkančius į Sąrašo subjekto galimos taršos ar pavojaus zoną, perspėja ir informuoja Sąrašo subjektų vadovai ar jų įgalioti asmenys.

10. Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų darbuotojus ir lankytojus perspėja ir informuoja šių institucijų, įstaigų, ūkio subjektų vadovai ar jų įgalioti asmenys.

11. Ne vėliau kaip 3 min. nuo įspėjamojo garsinio signalo perdavimo pradžios gyventojai informuojami:

11.1. šalies mastu – per Lietuvos nacionalinę radiją ir televiziją, kitus transliuotojus, jei su jais pasirašyti atitinkami susitarimai dėl gyventojų informavimo ekstremaliųjų situacijų atvejais;

11.2. savivaldybės mastu – per vietinius ir (ar) regioninius transliuotojus, jei su jais pasirašyti atitinkami susitarimai dėl gyventojų informavimo ekstremaliųjų situacijų atvejais, per elektronines tono ir balso sirenas, taip pat, jei tai būtina dėl ekstremaliosios situacijos pobūdžio ir grėsmės masto, per Lietuvos nacionalinę radiją ir televiziją.

12. Skubūs už ekstremaliosios situacijos valdymą atsakingos institucijos pranešimai ir perspėjimai apie gresiančią ekstremaliąją situaciją, galimus jos padarinius bei priemones jiems pašalinti ir apsisaugojimo nuo ekstremaliosios situacijos būdus perduodami ir per kitas visuomenės informavimo priemones.

III. TECHNINIAI REIKALAVIMAI

13. Perspėjimo sistema privalo užtikrinti šias galimybes:

13.1. įjungti nuotolinio centralizuoto valdymo elektronines ir elektromechanines sirenas įspėjamajam pulsuojančio 3 minučių trukmės kaukimo 400–800 Hz dažnio garsiniam signalui su 9 ± 1 sekundžių veikimo ir 6 ± 1 sekundžių pauze seka perduoti, kuris reiškia civilinės saugos signalą „Dėmesio visiems“. Šis įspėjamasis garsinis signalas skelbiamas gyventojams apie artėjančios ar susidariusios ekstremaliosios situacijos grėsmę perspėti, perspėjimo sistemos patikrinimo ar pratybų metu. Išgirdę jį gyventojai privalo įjungti radiją ar televizorių ir išklausti informaciją bei rekomendacijas;

13.2. įjungti nuotolinio centralizuoto valdymo elektronines sirenas jų valdymo blokuose iš anksto įrašytiems įspėjamiesiems balsu skelbiamiems civilinės saugos signalams perduoti;

13.3. vykdyti tiesioginį balsu skelbiamos informacijos perdavimą iš atitinkamų valdymo centrų (pultų) į elektronines sirenas, radijo ir televizijos programų komutatorius ar kitus galinius balso atkūrimo įrenginius.

14. Perspėjimo sistemos įrenginių maitinimo šaltiniai privalo užtikrinti sistemos veikimą, nutrūkus elektros energijos tiekimui, ne mažiau kaip 7 paras ir galimybę perduoti ne mažiau kaip tris įspėjamuosius garsinius signalus (kiekvieno trukmė 3 minutės), o elektroninių sirenų – ne mažiau kaip tris įspėjamuosius garsinius signalus (kiekvieno trukmė 3 minutės) ir tris įspėjamuosius balsu skelbiamus signalus (kiekvieno trukmė ne trumpesnė nei 1,5 minutės).

15. Perspėjimo sistemos įrenginių techninių charakteristikų parinkimas, šių įrenginių skaičius ir išdėstymas privalo užtikrinti įspėjamojo garsinio ir įspėjamojo balsu skelbiamo signalo girdimumą visoje gyvenamosios vietovės teritorijoje.

16. Sąrašo subjekto perspėjimo sistemos įrenginių techninių charakteristikų parinkimas, šių įrenginių skaičius ir išdėstymas privalo užtikrinti įspėjamojo garsinio ir įspėjamojo balsu

skelbiamo signalo girdimumą subjekto viduje, jo teritorijoje ir visoje už subjekto ribų esančioje teritorijoje, jeigu ten gyvena žmonės, yra kitų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų, kurie patenka į galimos taršos ar pavojaus zoną.

17. Įspėjamojo garsinio ir įspėjamojo balsu skelbiamo signalo lygis girdimumo zonų pakraščiuose visose teritorijose privalo viršyti realų triukšmo lygį ne mažiau kaip 10 dB.

18. Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir jiems priklausančių objektų garsinės avarinio signalizavimo sistemos turi atitikti Lietuvos standartą LST EN 60849:2001 „Garsinės avarinio signalizavimo sistemos (IEC 60849:1998)“. Šio standarto reikalavimai privalomi valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms, ūkio subjektams projektuojant ir statant naujus ar rekonstruojant esamus pastatus ir kitus įvairios paskirties jiems priklausančius objektus.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas organizuoja ir koordinuoja perspėjimo sistemų įrengimą, modernizavimą, plėtojimą šalies mastu, rengia bendruosius funkcinis ir techninius reikalavimus, būtinus naujoms perspėjimo sistemoms įrengti ar esamoms modernizuoti savivaldybėse ir Sąrašo subjektuose. Naujų perspėjimo sistemų įrengimas arba esamų modernizavimas savivaldybėse, išskyrus Sąrašo subjektus, yra finansuojamas iš valstybės biudžeto.

20. Reikalavimų vykdymą kontroliuoja Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas.

PATVIRTINTA
Priešgaisrinės apsaugos ir
gelbėjimo departamento prie
Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus
2010 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. 1-191

CIVILINĖS SAUGOS SIGNALAI IR JŲ PANAUDOJIMO TVARKOS APRAŠAS

I. CIVILINĖS SAUGOS SIGNALAI

1. Gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms, ūkio subjektams perspėti apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją nustatomi šie civilinės saugos signalai (toliau – CS signalai):

1.1. Įspėjamasis garsinis signalas:

Eil. Nr.	CS signalo pavadinimas	CS signalo reikšmė
1.	„Dėmesio visiems“	Įspėjamasis pulsuojančio 3 min. trukmės kaukimo garsinis signalas skelbiamas gyventojams apie artėjančios ar susidariusios ekstremaliosios situacijos grėsmę perspėti perspėjimo sistemos patikrinimo ar pratybų metu. Išgirdę jį gyventojai privalo įjungti radiją ar televizorių ir išklausti informaciją bei rekomendacijas. Griežtai vykdyti rekomendacijas.

1.2. Įspėjamieji balsu skelbiami signalai:

Eil. Nr.	CS signalo pavadinimas	CS signalo reikšmė
1.	„Cheminis pavojus“	Balsu skelbiamas signalas, įspėjantis apie realų ar gresiantį cheminės taršos pavojų atitinkamoje teritorijoje. Šis signalas skelbiamas ne vėliau kaip 3 min. nuo įspėjamojo garsinio signalo perdavimo pradžios per valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų garsines avarinio signalizavimo sistemas, elektronines sirenas, nacionalinius, regioninius ir vietinius transliuotojus.
2.	„Radiacinis pavojus“	Balsu skelbiamas signalas, įspėjantis apie realų ar gresiantį radioaktyviosios taršos pavojų atitinkamoje teritorijoje. Šis signalas skelbiamas ne vėliau kaip 3 min. nuo įspėjamojo garsinio signalo perdavimo pradžios per valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų garsines avarinio signalizavimo sistemas, elektronines sirenas, nacionalinius, regioninius ir vietinius transliuotojus.
3.	„Katastrofinis užtvindymas“	Balsu skelbiamas signalas, įspėjantis apie katastrofinio užtvindymo grėsmę dėl galimos avarijos Kauno hidroelektrinėje. Šis signalas skelbiamas Kauno m., Kauno, Šakių, Jurbarko, Šilutės r. gyventojams, savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms, ūkio

Eil. Nr.	CS signalo pavadinimas	CS signalo reikšmė
		subjektams, kuriems gresia tiesioginis užtvindymas, ne vėliau kaip 3 min. nuo įspėjamojo garsinio signalo perdavimo pradžios per įvardintų savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų garsinės avarinio signalizavimo sistemas, elektronines sirenas, nacionalinius, regioninius ir vietinius transliuotojus.
4.	„Potvynio pavojus“	Balsu skelbiamas signalas, įspėjantis apie potvynio grėsmę dėl polaidžio ar intensyvių liūčių pakilus upėse vandens lygiui iki pavojingos ribos. Šis signalas skelbiamas ne vėliau kaip 3 min. nuo įspėjamojo garsinio signalo perdavimo pradžios per valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų garsinės avarinio signalizavimo sistemas, elektronines sirenas, nacionalinius, regioninius ir vietinius transliuotojus.
5.	„Uragano pavojus“	Balsu skelbiamas signalas, įspėjantis apie artėjantį hidrometeorologinį reiškinį, galintį sukelti ekstremaliąją situaciją. Šis signalas skelbiamas ne vėliau kaip 3 min. nuo įspėjamojo garsinio signalo perdavimo pradžios per valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų garsinės avarinio signalizavimo sistemas, elektronines sirenas, nacionalinius, regioninius ir vietinius transliuotojus.
6.	„Oro pavojus“	Balsu skelbiamas signalas, įspėjantis apie tiesioginę priešo užpuolimo grėsmę. Šis signalas skelbiamas ne vėliau kaip 3 min. nuo įspėjamojo garsinio signalo perdavimo pradžios per valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų garsinės avarinio signalizavimo sistemas, elektronines sirenas, nacionalinius, regioninius ir vietinius transliuotojus.
7.	„Perspėjimo sistemos patikrinimas“	Balsu skelbiamas signalas, įspėjantis apie vykdomą perspėjimo sistemos patikrinimą. Šis signalas skelbiamas taip pat ir kai įvyksta nesankcionuotas sirenų įjungimas. Jis skelbiamas ne vėliau kaip 3 min. nuo įspėjamojo garsinio signalo perdavimo pradžios per valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų garsinės avarinio signalizavimo sistemas, elektronines sirenas, regioninius ir vietinius transliuotojus.

II. CIVILINĖS SAUGOS SIGNALŲ PANAUDOJIMO TVARKA

2. Įspėjamasis garsinis ir įspėjamieji balsu skelbiami signalai (išskyrus signalą „Oro pavojus“), atsižvelgiant į gresiančios ar susidariusios ekstremaliosios situacijos mastą, pobūdį ir grėsmės galimą poveikį, perduodami:

2.1. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento) direktoriaus nustatytų ūkio subjektų, įregistruotų Valstybinės reikšmės ir pavojingų objektų registre (toliau – Sąrašo

subjektai), vadovų sprendimu, įvykus avarijai, kai į aplinką patenka didelis kiekis pavojingų medžiagų, ar susidarius kitai ekstremaliajai situacijai Sąrašo subjekte;

2.2. savivaldybių administracijų direktorių sprendimu, gresiant ar susidarius savivaldybės lygio ekstremaliajai situacijai;

2.3. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus sprendimu, gresiant ar susidarius valstybės lygio ekstremaliajai situacijai;

2.4. kitų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ar jiems priklausančių objektų vadovų sprendimu, gresiant ar susidarius ekstremaliajai situacijai šiuose objektuose.

3. Įspėjamasis garsinis signalas pratybų metu skelbiamas tik suderinus su savivaldybės administracijos direktoriumi ir iš anksto per visuomenės informavimo priemones pranešus gyventojams.

4. Įspėjamasis balsu skelbiamas signalas „Oro pavojus“ perduodamas Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos sprendimu, iškilus tiesioginei priešų užpuolimo grėsmei.

5. Perspėjimo sistemoje, kurioje naudojamos elektroninės sirenos, įspėjamieji balsu perduodami CS signalai privalo būti iš anksto įrašyti į elektroninių sirenų valdiklius, o gyventojams privalo būti perduodami kartu su įspėjamuoju garsiniu signalu tokia tvarka: 45 sek. – įspėjamasis garsinis signalas, 15 sek. – įspėjamasis balsu skelbiamas signalas. Tai kartojama 3 kartus. Bendra trukmė ne ilgesnė nei 3 min.

6. Įspėjamųjų balsu skelbiamų signalų ir rekomendacijų, perduodamų per valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų garsines avarinio signalizavimo sistemas, elektronines sirenas, regioninius ir vietinius transliuotojus, bendra trukmė turėtų būti ne ilgesnė nei 1,5 min. Kitų pranešimų ir rekomendacijų trukmė neribojama.

7. Gyventojai, gyvenantys šalia Sąrašo subjektų, ir darbuotojai, dirbantys juose, privalo būti iš anksto informuoti apie jiems gresiančius pavojus, įvykus avarijai šiuose Sąrašo subjektuose, ir, išgirdę įspėjamąjį garsinį signalą, elgtis pagal išankstines Sąrašo subjektų pateiktas rekomendacijas. Tiksliai informacija apie susidariusią ekstremaliąją situaciją, gyventojams ir darbuotojams iškilusią grėsmę ir rekomendacijos pateikiamos per elektronines sirenas, garsines avarines signalizavimo sistemas ir, atsižvelgiant į avarijos mastą, pobūdį ir grėsmės galimą poveikį, per nacionalinius ir (ar) regioninius bei vietinius transliuotojus.
